

Praha 1.3.2006

4

Nemocnice v České republice v roce 2005

Hospitals in the Czech Republic in 2005

Souhrn

Koncem roku bylo v České republice evidováno celkem 195 nemocnic s 65 022 lůžky (z toho 2 173 pro novorozence, 6 738 lůžek ošetrovatelských). V roce 2005 klesl lůžkový fond nemocnic jen o 0,7 % (v předešlém roce o 1,5 %), personální zajištění lůžek se dlouhodobě výrazněji nemění. Využití nemocničních lůžek je v letošním roce (272,3 dne) mírně pod úrovní loňského roku (273,5), ošetrovací doba stále (i když velmi pozvolna) klesá.

Summary

By the end of the year there were 195 hospitals in the CR, with 65 022 beds (of that 2 173 newborns' cots and 6 738 nursing care beds). The hospital bed fund diminished in 2005 by only 0.7 % (in the preceding year by 1.3 %). The numbers of personnel in bed care do not markedly change in long terms. Bed occupancy in 2005 (272.3 days) was slightly lower than in the preceding year (273.5 days). The average length of stay steadily (but very slowly) decreases.

Koncem roku bylo v České republice evidováno 195 nemocnic s celkem 65 022 lůžky. Lůžkový fond fakultních nemocnic (11 zařízení) představuje téměř 25 % z celku (16 059 lůžek), nemocnice následné péče necelé 4 % z celku (2 367 lůžek).

Zařízení, která v roce 2005 nově zahájila činnost:

- Centrum léčby pohybového aparátu s.r.o., Praha 9 (od 1.1.2005 - vyčleněno z nemocnice CLINICUM a.s., Praha 9)
- Krušnohorská Pk. s.r.o. - nemocnice následné péče Litvínov (od 1.4.2005 - dříve jen ambulantní zařízení)
- CNS Centrum Třinec s.r.o. (od 1.1.2005 - dříve psychiatrické oddělení nemocnice Třinec)

Zařízení, která ukončila činnost:

- Nemocnice M-VIA Nova s.r.o. Záhřeb (od 12.10.2005 - zrušena registrace)
- Nemocnice Bruntál a.s. (nemocnice ukončila k 31.5.2005 poskytování léčebné péče, byl na ni vyhlášen konkurz a od 1.6.2005 je detašovaným pracovištěm nemocnice Rýmařov)
- Nemocnice Ostrava - Jih s.r.o. (činnost ukončena k 31.7.2005, část lůžkové kapacity převzala nemocnice Vítkovice)

- Nemocnice Doctus s.r.o. Ústí nad Labem (od 1.1.2005 poskytuje jen ambulantní péči)
- Psychiatrické sanatorium Česká Lípa (od 1.1.2005 poskytuje jen ambulantní péči)

Od začátku roku 2003, kdy podle zákona č. 290 / 2002 Sb. přešlo do kompetence krajů celkem 82 okresních nemocnic, bylo do konce roku 2004 převedeno na akciové společnosti, kde jediným akcionářem je kraj, celkem 17 zařízení. Hlavní příčinou byla vysoká zadluženost původně okresních nemocnic a snaha krajů vyhnout se státem diktovanému růstu platů, který zadluženost ještě zhoršoval.

Převody krajských (a nově i městských) nemocnic na obchodní společnosti pokračovaly i v roce 2005:

Ve Středočeském kraji byly od 1.7.2005 na akciové společnosti převedeny nemocnice Benešov, Kladno, Kolín a Mladá Boleslav. Poslední tři jmenované, spolu s nemocnicí Příbram (akciová společnost již od roku 2003), mají nyní postavení oblastních nemocnic, pod které byly (jako pod právní subjekt) od poloviny září 2005 převedeny další, dosud krajské nemocnice.

ON Kladno a.s.

- Nemocnice Beroun

ON Kolín a.s.

- Nemocnice a SZZ Nymburk
- Nemocnice Brandýs nad Labem

ON Mladá Boleslav

- Nemocnice Mělník

ON Příbram

- Nemocnice Hořovice
- Nemocnice Rakovník
- Nemocnice následné péče Třebotov

S výjimkou Odborné dětské léčebny Chocerady byly pod nově ustavené oblastní nemocnice převedeny i všechny dosud krajské odborné léčebné ústavy

Na obchodní společnosti byly v uplynulém roce převedeny i městské nemocnice Kutná Hora s.r.o., Říčany a.s. (Středočeský kraj) a Nemocnice Dačice (Jihočeský kraj). U obou zařízení Středočeského kraje zůstává jediným společníkem (jde-li o společnost s ručením omezeným), případně akcionářem (jde-li akciovou společnost) město. Nemocnice Dačice je nyní provozována soukromou firmou PP Hospitals, s.r.o a nese její název.

Zcela bez krajských nemocnic byl ke konci roku 2005 Středočeský, Plzeňský, Karlovarský a Královéhradecký kraj. I ostatní kraje již převody nemocnic na obchodní společnosti na zasedání představenstva schválily, ale zahájení jejich činnosti jako obchodních společností odsunuly z důvodů legislativních až na příští rok.

Ze 195 nemocnic v České republice celkem je nyní 19 zařízení (27 % lůžek) přímo řízeno Ministerstvem zdravotnictví, 52 zařízení (36 % lůžek) zůstává v kompetenci krajů, 23 zařízení (7 % lůžek) je spravováno městem (obcí) a 95 zařízení (27 % lůžek) je v rukou soukromých (zřizovatel fyzická osoba, církev, jiná právnická osoba). Do tohoto počtu je ale zahrnuto i 29 bývalých krajských a městských zařízení převedených na obchodní společnosti, jejichž jediným akcionářem (společníkem) je kraj (město). Tato zařízení se

nyní podílejí na privátním lůžkovém fondu 55 % a tento podíl se bude dále zvyšovat, protože v roce 2006 mají zahájit činnost jako obchodní společnost další krajská zařízení.

Nemocnice mimo rezort zdravotnictví (obrana, spravedlnost - 6 zařízení) mají dohromady jen 1 840 lůžek (necelá 3 % nemocničního lůžkového fondu celkem).

Jednotlivé nemocnice v České republice se kapacitou lůžkového fondu výrazně liší. Téměř polovina nemocnic (96) má méně než 200 lůžek, z toho 22 zařízení méně než 50 lůžek. Více než 1 000 lůžek má 13 nemocnic (z toho 10 fakultních). Tato zařízení na sebe vážou zhruba 1/3 všech lůžek akutní péče.

Z celkového počtu nemocnic poskytuje 26 zařízení jen ošetrovatelskou lůžkovou péči, popřípadě následnou rehabilitační (tzv. „Nemocnice následné péče“). Tato zařízení mají celkem 2 367 lůžek. Přičteme-li ještě 4 371 lůžek vyčleněných pro ošetrovatelskou péči ve zbývajících 169 nemocnicích akutní péče, lůžkovou kapacitu 75 léčeben pro dlouhodobě nemocné (7 345 lůžek). 335 lůžek pro paliativní pacienty v hospicích a 216 lůžek ošetrovatelské péče v ostatních odborných léčebných ústavech, připadá v současné době na 1 000 obyvatel ČR 1,4 lůžka¹ ošetrovatelské následné péče celkem.

Úbytek nemocničních lůžek v roce 2005 je proti poklesu v roce 2004 zhruba poloviční, pokles akutních lůžek je kompenzován nárůstem ošetrovatelských lůžek jen z 1/5. U novorozeneckých lůžek se pokles v důsledku rostoucí porodnosti již zastavil.

Úbytek lůžek se týká téměř výhradně interních a chirurgických oborů, gynekologických a dětských oddělení (mimo lůžka novorozenecká).

Nemocnice	2004	2005	Rozdíl (+ / -)
Lůžka akutní péče (bez lůžek novoroz.)	56 694	56 111	-583
Lůžka novorozenecká	2 179	2 173	-6
Lůžka následné péče	6 615	6 738	123
Celkem	65 488	65 022	-466

Personální zajištění nemocničních lůžek se dlouhodobě výrazněji nemění. Na 1 lékaře u lůžka připadá v průměru 5,4, na 1 sestru u lůžka 1,5 obsazených lůžek denně (bez ohledu na směny).

Využití celkové lůžkové kapacity nemocnic proti roku 2004 mírně pokleslo (o -1,2 dne) na 272,3 dne, takže v průměru zůstává každé nemocniční lůžko 3 měsíce neobsazeno. Předpokládáme-li, že na přípravu lůžka pro přijetí nového pacienta je zhruba potřeba 1 den a obrat lůžka (tj. kolikrát za rok je lůžko obsazeno novým pacientem) činí 36, zůstává i tak nemocniční lůžko v průměru téměř 2 měsíce bez pacienta. Průměrná doba pobytu pacienta na lůžku je 8,0 dne. Pokles využití lůžek zaznamenala jen lůžka akutní (o -2,1 dne), využití lůžek novorozeneckých i ošetrovatelských vzrostlo (u novorozeneckých dokonce o 6,4 dne). Pokles ošetrovací doby zaznamenaly všechny tři typy lůžek.

¹ Neoficiální optimální relace je 2 lůžka na 1 000 obyvatel.

Lůžka	Využití lůžek ve dnech maximální lůž. kapacity		Využití lůžek v % skutečné lůž. kapacity		Průměrná ošetrovací doba	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Lůžka akutní péče (bez lůžek novoroz.)	268,8	266,7	78,0	77,7	7,4	7,2
Lůžka novorozenecká	264,6	271,0	73,5	75,7	5,7	5,6
Lůžka následné péče	317,7	319,8	90,2	90,4	44,0	43,5
Celkem	273,5	272,3	79,0	79,0	8,1	8,0

V členění podle zřizovatele odpovídá v roce 2005 nejvyšší využití lůžek v % (využití skutečné lůžkové kapacity) nemocnicím přímo řízeným MZ (80,9 %) a nemocnicím spravovaným městem nebo obcí (80,6 %), která vykazují 16 % podíl ošetrovatelských lůžek. Městská a obecní zařízení vykazují i nejvyšší využití maximální lůžkové kapacity (285,3 dní z roku). Zařízení přímo řízená MZ mají využití lůžek ve dnech jen 272,1 dne, což je způsobeno nejvyšším vyřazením lůžek z provozu, téměř 8 % veškeré lůžkové kapacity (průměrně denně 1 388 lůžek mimo provoz).

Podle velikosti lůžkového fondu odpovídá dlouhodobě nejvyšší využití lůžek ve dnech i v % zařízením s kapacitou do 100 lůžek, která mají téměř polovinu lůžek vyčleněných pro ošetrovatelskou péči.

Měřeno počtem ošetrovacích dnů je 27 % nemocniční lůžkové péče poskytováno v zařízeních přímo řízených MZ, 36 % v krajských nemocnicích, 7 % v nemocnicích měst nebo obcí a 27 % v privátních zařízeních. Nemocnice mimo rezort zdravotnictví zajišťují necelá 3 % z lůžkové péče celkem. Nemocnice rozdělené do skupin podle zřizovatele tedy poskytují pacientům takový objem lůžkové péče, jaký odpovídá velikosti jejich lůžkovému fondu. Ve stejném poměru jsou rozděleny i počty hospitalizovaných pacientů.

Zřizovatel	Podíl lůžek v %	Hospitalizovaní		Ošetrovací dny			
		absolutně	podíl v %	na 10 000 obyv.	absolutně	podíl v %	na 10 000 obyv.
MZ	27%	602 197	27%	588,3	4 771 035	27%	4 661,3
Kraj	36%	833 873	37%	814,7	6 365 052	36%	6 218,7
Město, obec	7%	148 582	7%	145,2	1 306 420	7%	1 276,4
Fyz. osoba, církev, jiná právnická osoba	27%	592 148	27%	578,5	4 807 164	27%	4 696,6
Ostatní centrální orgány	3%	46 403	2%	45,3	458 154	3%	447,6
Celkem	100%	2 223 202	100%	2 172,1	17 707 825	100%	17 300,6

Činnost lůžek akutní péče (vč. lůžek novorozeneckých)	Hospitalizovaní	Ošetřovací dny
2003	2 149 311	16 216 708
2004	2 185 781	15 939 574
2005	2 184 743	15 566 748

Činnost lůžek následné péče	Hospitalizovaní	Ošetřovací dny
2003	40 891	1 811 136
2004	47 278	2 080 463
2005	49 177	2 141 077

Počet hospitalizovaných, který dlouhodobě narůstal, se v akutní péči zastavil, nárůst hospitalizovaných na ošetřovatelských lůžkách odpovídá rostoucí ošetřovatelské lůžkové kapacitě. Objem poskytované akutní lůžkové péče naopak plynule klesá a zpomalil se i nárůst ošetřovacích dnů na lůžkách následné péče.

Příčinou jsou nejen omezené finanční prostředky, ale i rychlé přejímání moderních léčebných postupů zkracujících dobu pobytu pacienta na akutním lůžku, rozvíjející se síť zařízení domácí zdravotní péče, případně operativnější překládání pacientů na lacinější ošetřovatelská lůžka.

Závěr

V roce 2005 se zastavil nárůst hospitalizací na nemocničních lůžkách a přes nárůst ošetřovatelských lůžek a vyšší využití novorozeneckých lůžek (důsledek zvýšené porodnosti) klesl i celkový objem poskytované nemocniční lůžkové péče. V důsledku toho mírně kleslo i celkové využití nemocničních lůžek. Ošetřovací doba nadále klesá, a to jak na lůžkách akutní, tak na lůžkách následné péče.

V druhé polovině roku byly na obchodní společnosti převedeny všechny krajské nemocnice ve Středočeském kraji. I zbývající kraje již na zasedání představenstev převody krajských (případně městských) nemocnic na obchodní společnosti schválily, ale zahájení jejich činnosti odsunuly na příští rok.

Vypracovala: Mgr. Jana Tvrdá

Lůžkový fond nemocnic ČR v roce 2005

Rezorty celkem

Obor	Lékaři	Lůžka	Hospitali- zovaní	Využití lůžek	Ošetř. doba
Interní	1 529,29	11 749	435 821	290,2	7,8
Kardiologický	183,54	803	50 232	282,5	4,5
Revmatologie	13,00	103	1 765	301,5	17,6
Diabetologický	17,60	56	2 152	318,3	8,3
Gastroenterologický	30,10	139	5 800	281,9	6,8
Klinické farmakologie	5,10	27	1 080	294,3	7,4
Geriatrický	40,82	523	7 937	297,6	19,8
Infekční	132,33	1 644	45 016	202,3	7,4
Alergologický	2,15	18	502	247,1	8,9
Tbc a respiračních nem.	184,54	1 610	38 776	265,1	11,0
Nervový	468,94	3 279	111 365	285,7	8,4
Psychiatrický	147,19	1 439	19 700	286,3	20,9
Nemoci z povolání	6,44	53	1 114	195,8	9,3
Dětský vč. novoroz.	600,60	4 972	264 675	243,9	4,6
Ženský vč. novoroz.	767,59	5 981	302 290	243,2	4,8
Samost. novoroz.úseky	116,57	833	35 991	296,9	6,9
Chirurgický ¹⁾	1 370,51	9 705	409 872	266,9	6,3
Neurochirurgický	144,59	657	26 065	293,5	7,5
Plastické chirurgie	48,64	311	13 987	222,6	4,9
Kardiochirurgický	227,12	642	15 693	258,1	10,3
Traumatologický	132,49	718	32 971	292,2	6,4
AR	652,21	808	29 569	284,7	7,6
Ortopedický	438,74	2 768	114 200	275,8	6,7
Urologický	257,38	1 696	84 783	261,9	5,3
Ušní, nosní, krční	268,63	1 745	93 734	239,1	4,5
Foniatrický	2,30	20	580	274,8	9,5
Oční	215,93	1 281	74 379	203,0	3,5
Stomatologický	37,57	212	8 665	208,9	5,1
Kožní	127,64	1 063	22 903	262,6	12,3
Klinické onkologie	63,36	346	16 180	297,9	6,4
Radioterapeutický	97,85	1 126	23 964	254,7	12,0
Nefrologický	29,75	106	4 806	279,2	6,2
Klinické hematologie	48,47	180	4 378	256,8	10,6
Protetický	1,50	30	261	164,4	18,9
Rehabilitační	130,50	1 486	26 581	306,2	16,7
Nukleární medicíny	13,77	108	3 163	247,4	8,5
Léčba popálenin	33,42	153	2 554	257,4	15,4
Intenzivní péče	100,41	273	20 577	287,4	3,7
Následné ošetř. péče ²⁾	248,80	6 359	42 767	321,6	47,4
Celkem	8 937,38	65 022	2 223 202	272,3	8,0

¹⁾ chirurgie: včetně hrudní chirurgie, cévní chir., dět. chir.

²⁾ včetně sociální hospitalizace

Využití lůžkového fondu nemocnic v České republice v roce 2005

Rezorty celkem

a) podle velikosti lůžkového fondu

Zařízení s počtem lůžek	Počet zařízení	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetřovací doba	Prostoj lůžka schopného provozu	Lůžka celkem	z toho lůžka násl. a oš. péče	% lůž. násl. a oš. péče z celku
do 99	44	297,7	83,8	11,9	2,3	2 213	940	42,5
100 - 199	52	289,6	81,4	11,0	2,5	7 639	2 869	37,6
200 - 299	26	282,0	79,4	7,8	2,0	6 164	654	10,6
300 - 499	35	270,3	77,5	7,5	2,1	13 952	980	7,0
500 - 699	16	265,0	76,6	7,0	2,2	8 900	548	6,2
700 - 999	9	271,3	78,8	8,2	2,2	7 487	531	7,1
1 000 +	13	264,3	79,5	7,7	2,0	18 667	216	1,2
Celkem	195	272,3	79,0	8,0	2,1	65 022	6 738	10,4

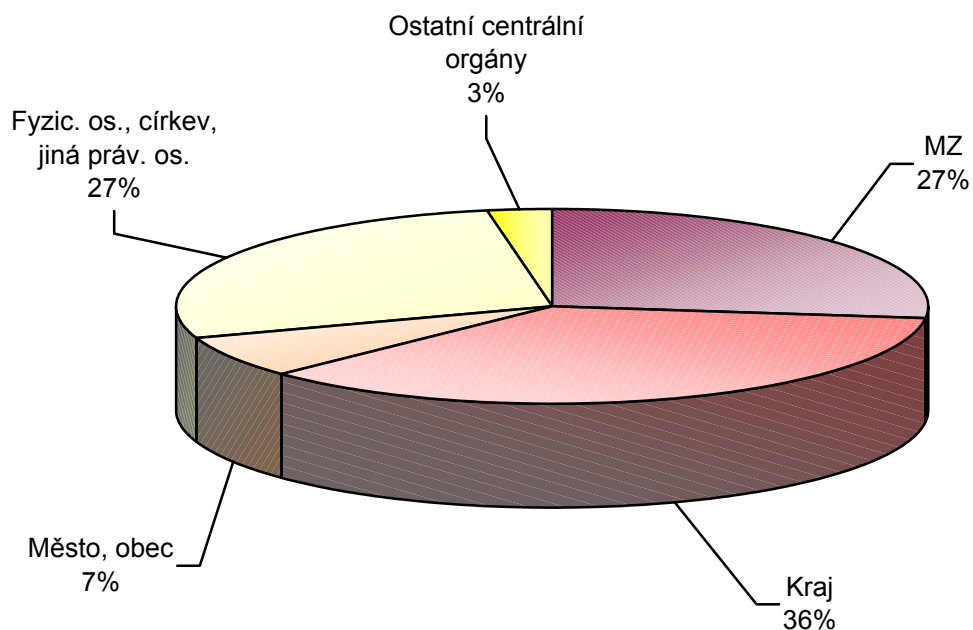
b) podle zřizovatele

Zřizovatel	Počet zařízení	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetřovací doba	Prostoj lůžka schopného provozu	Lůžka celkem	z toho lůžka násl. a oš. péče	% lůž. násl. a oš. péče z celku
MZ	19	272,1	80,9	7,9	1,9	17 587	301	1,7
Kraj	52	274,5	79,3	7,6	2,0	23 169	2 399	10,4
Město, obec	23	285,3	80,6	8,8	2,1	4 565	723	15,8
Fyzic. os., církev, jiná práv. os.	95	268,6	77,0	8,1	2,4	17 861	3 274	18,3
Rezort zdravotnictví	189	273,0	79,2	7,9	2,1	63 182	6 697	10,6
Ostatní centrální orgány	6	249,0	71,4	9,9	4,0	1 840	41	2,2
Rezorty celkem	195	272,3	79,0	8,0	2,1	65 022	6 738	10,4

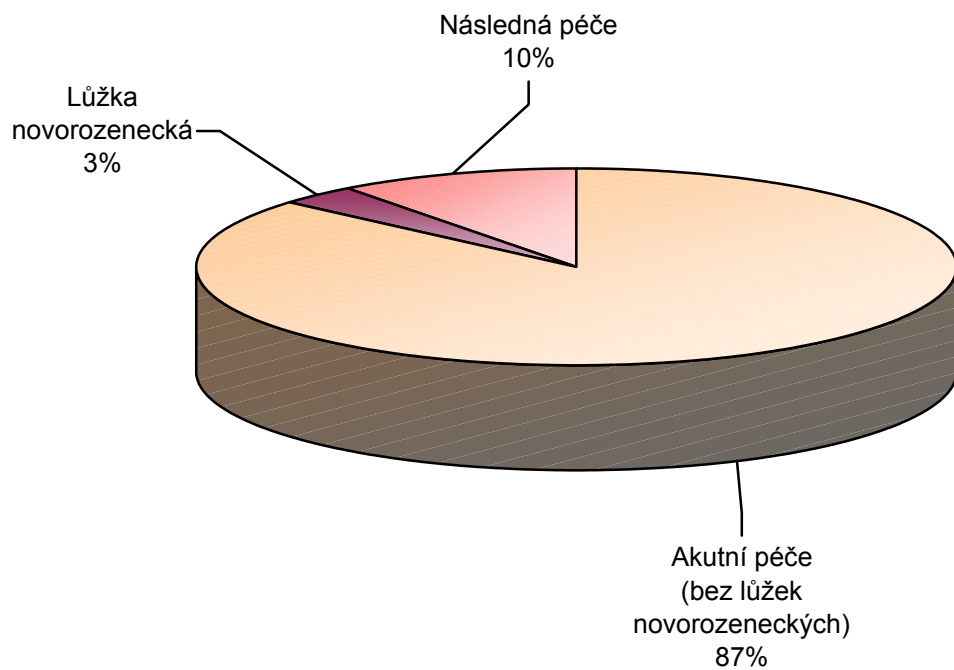
c) podle druhu poskytované péče

Druh péče	Počet lůžek	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetřovací doba	Prostoj lůžka schopného provozu
Akutní péče (bez lůžek novorozeneckých)	56 111	266,7	77,7	7,2	2,1
Lůžka novorozenecká	2 173	271,0	75,7	5,6	1,8
Následná péče	6 738	319,8	90,4	43,5	4,6
Celkem	65 022	272,3	79,0	8,0	2,1

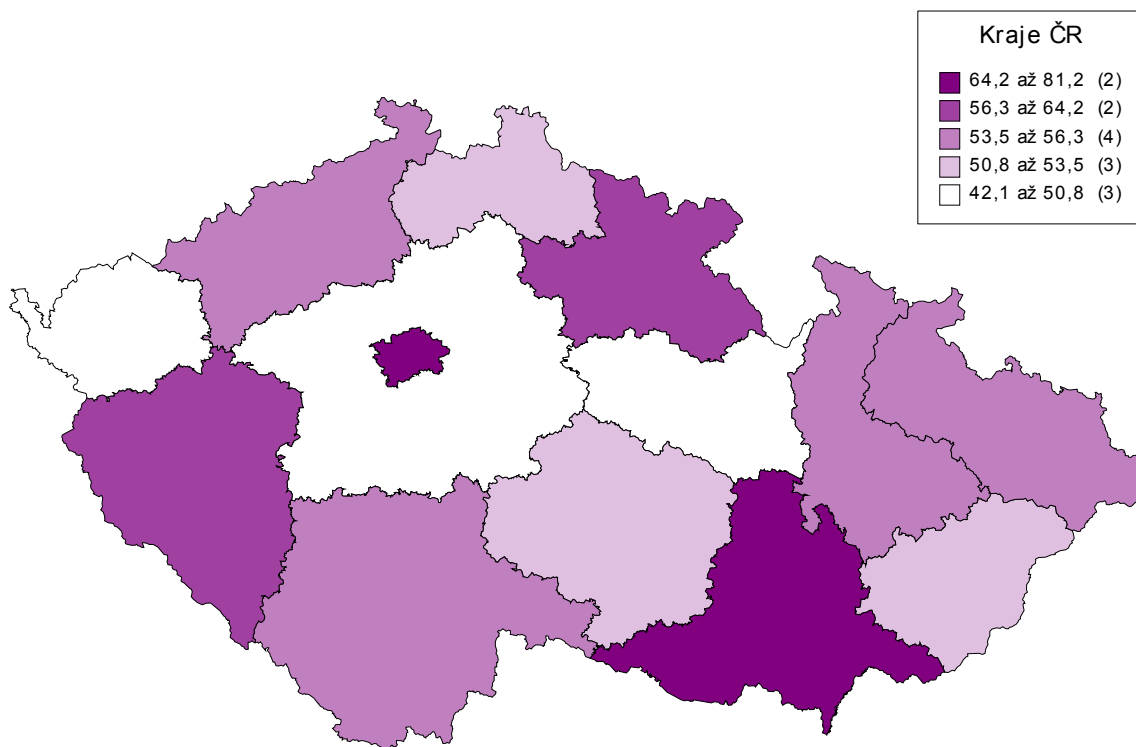
Rozložení nemocničních lůžek podle zřizovatele v roce 2005

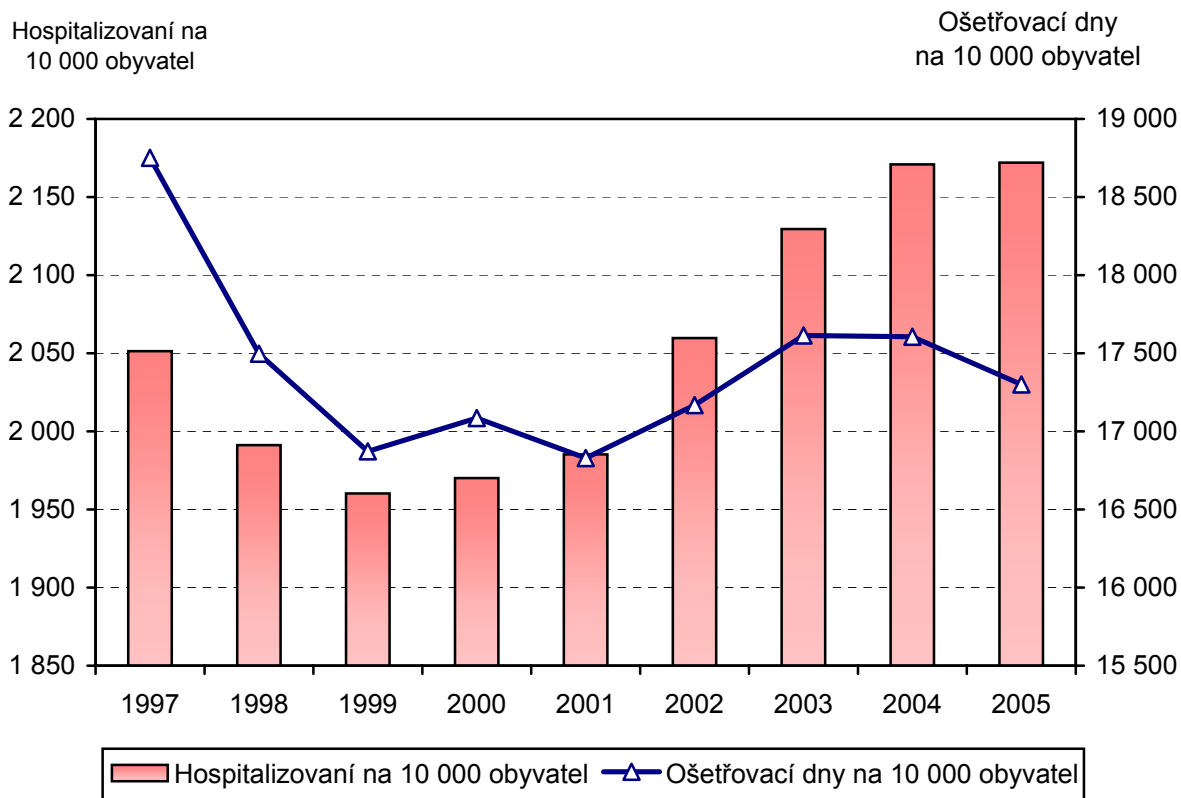
Rozložení nemocničních lůžek podle druhu poskytované péče v roce 2005

Lůžka akutní péče (na 10 000 obyvatel) - rok 2005

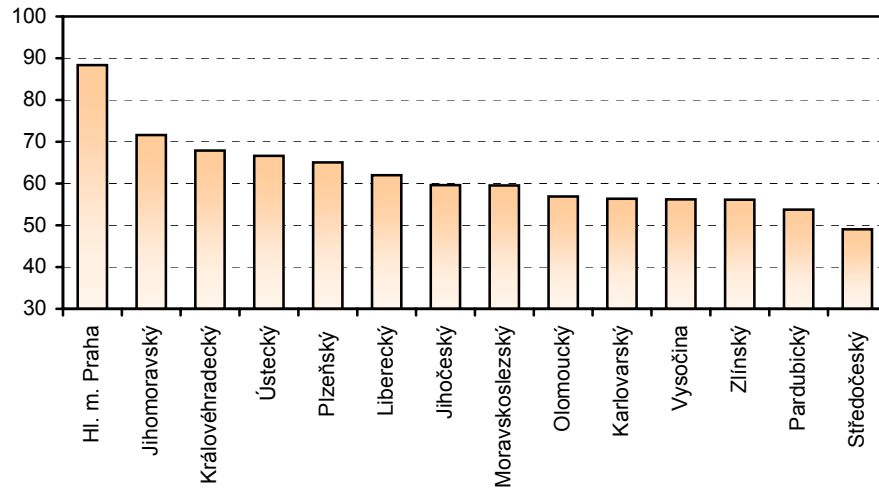
Vývoj počtu hospitalizovaných a objemu poskytované nemocniční péče v letech 1997 - 2005

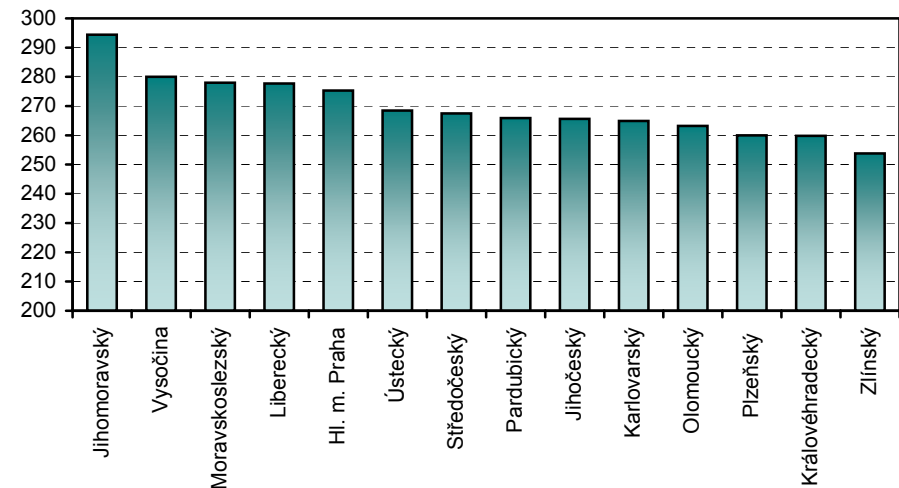
Lůžkový fond nemocnic České republiky a jeho využití v roce 2005

Rezorty celkem

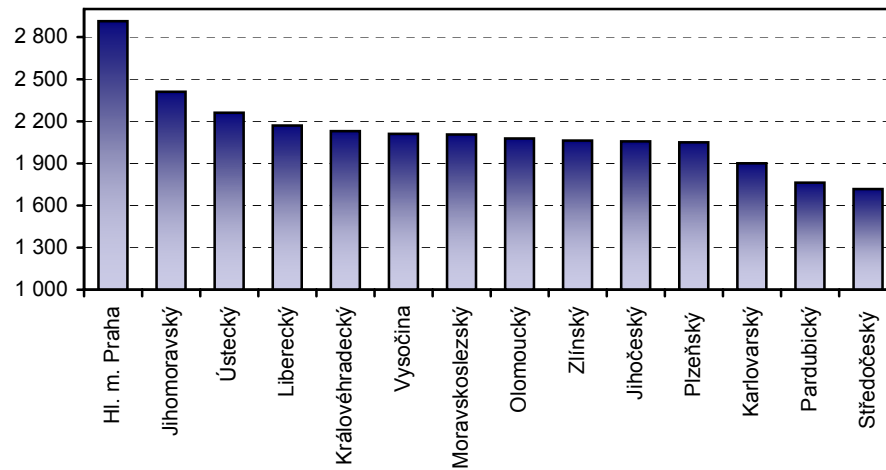
Lůžka na 10 000 obyvatel

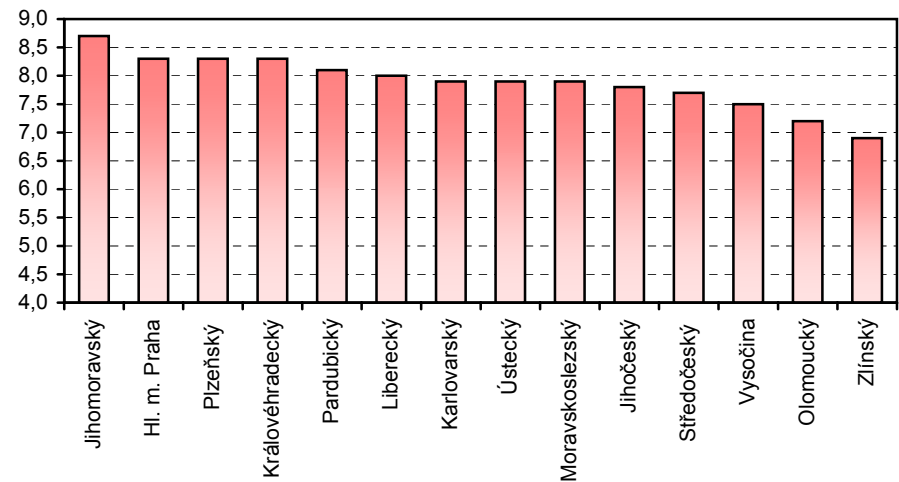
Využití lůžek ve dnech

Hospitalizovaní na 10 000 obyvatel

Průměrná ošetrovací doba

Síť nemocnic k 31.12. 2005

